

BONO

Lannoo

‘Bands worden per ongeluk opgericht, maar ze overleven niet per ongeluk. Het vereist wilskracht, vastberadenheid, een gevoel van gedeelde ambitie en tolerantie voor de tekortkomingen van je vrienden... en voor die van jou. Dan heb je een kans, maar zelfs dát biedt geen garanties. U2 heeft die kans niet alleen gegrepen, maar ze hebben er nog een schepje bovenop gedaan door hun beste werk te blijven leveren en 25 jaar lang aan de top én in de hitlijsten te blijven staan. Ik voel een grote verwantschap met deze mannen, zowel op muzikaal als op menselijk vlak.’

-Bruce Springsteen, 2005

1.

**The showman gives you
front row to his heart
The showman prays his
heartache will chart**

– The Showman

Cannes, 16 mei 2025. De aftiteling van *Bono: Stories of Surrender* loopt over het grote bioscoopscherm van het Grand Théâtre Lumière. Het publiek dat deze première heeft bijgewoond, reageert met een staande ovatie die liefst zeven minuten aanhoudt. Bono heeft zijn hart en ziel in de film gelegd. Hij is duidelijk geëmotioneerd en glundert. Hij knuffelt zijn vrouw Ali en gaat iedereen die aan de film heeft meegewerkt persoonlijk bedanken. Wanneer het publiek in de zaal blijft juichen, vraagt hij aan de ceremoniemeester hoe de avond verder zal verlopen. Die geeft hem een teken dat dit bad van liefde er een is om diep in te duiken. En dus gaat Bono opnieuw handen schudden. Van regisseur Andrew Dominik. Van producer Jacknife Lee, met wie hij in dit nieuwe avontuur is gestapt. Hij groet zijn kinderen Jordan en Elijah. The Edge, de gitarist van U2 die speciaal uit Los Angeles is overgevlogen om zijn maat een hart onder de riem te steken, fluit op zijn vingers als een fanboy die een vrijkaart heeft gewonnen. En ook acteur Sean Penn wuift hem toe. Net als voormalig topmodel Helena Christensen en mensenrechtenadvocate Amal Clooney.

In Cannes wordt de lengte van het applaus traditioneel gechronometreerd. Hoe langer, hoe beter. Maar Bono, naar eigen zeggen de minst glammoureuze verschijning in deze glammoureuze omgeving, voelt de gêne aan-zwellen en vraagt een microfoon in een poging de menigte stil te krijgen. Hij spreekt in bouwvallig Frans een dankwoord uit, excuseert zich vervolgens omdat zijn Frans zo slecht is, en zet dan de schijnwerper op de mensen die zijn verhaal mee geschreven hebben. Zijn familie, uiteraard, maar ook de andere leden van U2 en Paul McGuinness, de manager zonder wie de band eind jaren zeventig wellicht nooit het clubcircuit van Dublin had kunnen ontgroeien. Hij, de geboren verhalenverteller en vlotte praatjesmaker, hapert en struikelt voor één keer over zijn eigen woorden. Maar zelfs in deze context, die overduidelijk niet de zijne is, kan er een grapje af. 'Ik wil Brad Pitt bedanken omdat hij níét aanwezig is vandaag, omdat hij anders de show zou hebben gestolen.' Bono stapt hand in hand met de liefde van zijn leven de zaal uit, naar de rode loper waar de twee samen voor een muur van fotocamera's poseren. Zelfs als Bono solo is, houdt hij Ali dicht bij zich.

Bono: Stories of Surrender stond niet op de planning. De veertien theatervoorstellingen waren al geboekt toen Apple TV met het voorstel kwam om er ook een film van te maken. Die voorstelling is een gedramatiseerde

versie van *Surrender: 40 Songs, One Story*, Bono's in 2022 gepubliceerde autobiografie met veertig korte verhalen die telkens aan een U2-nummer zijn opgehangen. Maar nog heftiger. Nog dieper. Nog persoonlijker. 'Je moet je demonen laten gaan', zegt hij daarover in *The Guardian*. 'Nu ik die voorstelling gespeeld heb en die film er is, voel ik me vrijer. Zelfs mijn stem klinkt anders, omdat de emoties rond mijn verleden veranderd zijn. Een van de redenen om door te gaan met U2, is dat ik dit wil blijven voelen. Ik zing beter. Doorleefder. En dat is het gevolg van de film, het boek en de show. Dat waren allemaal liefdesbrieven aan mijn vrouw. Het boek is een eerbetoon aan haar én aan mijn familie. Ik ben veel van huis geweest in mijn leven, en een andere reden voor het schrijven van dit boek is om aan mijn kinderen uit te leggen wat ik gedaan heb tijdens mijn afwezigheid. Om aan mezelf uit te leggen wie ik ben. Aan mijn vrienden, ook. Want wat ik gedaan heb met mijn leven heeft een impact gehad op dat van hén. Alles wat ik tijdens dit lange proces van zelfreflectie geleerd heb, zal ongetwijfeld een invloed hebben op de volgende plaat van U2. Ik heb me kwetsbaar opgesteld, in het volle besef dat ik het daardoor voor mijn tegenstanders gemakkelijker maak om mijn zwakke plekken te vinden. Daar heb ik vrede mee. Ik ga met een andere instelling terug de studio in. Ik heb nu wel genoeg over mijn verleden geschreven. Nu is het tijd voor het geluid van de toekomst. Het heeft geen zin om over vrijheid te zingen als je jezelf niet vrij voelt. Zelfs met mijn geloof, mijn gezin en al het geluk dat ik in mijn leven heb mogen ervaren, zijn er toch momenten waarop mijn eigen zelfbewustzijn me een bevreemdend, ongemakkelijk gevoel geeft en die vrijheid er níét is.'

De film is inderdaad meer dan een documentaire over een voorstelling. Het is een publieke biecht, een gesprek met zijn eigen spiegelbeeld, een therapiesessie voor het oog van de hele wereld. Hij noemt het achteraf de beklimming van zijn eigen Mount Everest. 'Het voelt alsof ik mezelf veroverd heb.' Hij wordt weer een zoon, een tiener, een jongere broer. Maar ook een vader en een partner. Hij rijt oude wonden open over de vroegtijdige dood van zijn moeder Iris en de getroebleerde relatie met zijn vader Bob. 'Eigenlijk hebben we pas vriendschap gesloten nadat hij gestorven was. Dat blijft jammer, en ik zou het anderen niet aanbevelen om het ook zo te doen. Door zelf vader te zijn besef ik bovendien dat ik destijds misschien niet altijd de beste zoon ben geweest. Hij liep nooit hoog op met wat ik deed.

Het was hem een raadsel hoe ik een professionele muzikant zou worden, gezien ik niet kon zingen of gitaar spelen. ‘Je bent een bariton die denkt dat hij een tenor is’, zei hij altijd. En hij had gelijk. We maakten voortdurend ruzie, en het was een zeer, zeer turbulente relatie waarbij we geen van beiden een duimbreed wilden toegeven. We zaten wel eens samen in Finnegans of Dalkey, mijn favoriete pub in Dublin. Uren naast elkaar, zonder iets te zeggen. Ik ben hem aardig gaan vinden door deze voorstelling te spelen. Door hem en zijn oneliners na te bootsen tijdens de show, en daar ook de lachers mee op mijn hand te krijgen, ben ik gaan beseffen dat alles wat me vroeger zo gekwetst heeft, zijn humor was. Mijn hele leven hebben zijn woorden dwars door mijn ziel gesneden. Maar eigenlijk was het gewoon grappig. Door avond na avond in zijn huid te kruipen begrijp ik hem beter. Ik begin hem zelfs te missen. Nu ik ouder word, beginnen we ook fysiek trouwens steeds meer op elkaar te lijken. Dat is best confronterend.’

Bono presenteert zichzelf als klein en kwetsbaar. Naakt, bijna. Het boek leest als een anatomische dissectie: hij snijdt zichzelf open en laat zijn ingewanden zien. Maar altijd met een gezond gevoel voor zelfrelativering en humor, een aspect dat bij U2-concerten heel weinig ruimte krijgt. Hij bevestigt dat: ‘Ik wilde dat de voorstelling even onnozel als ernstig zou zijn.’

Al blijft hij tegelijk altijd een showman die verlangt naar bevestiging door zijn publiek. ‘Ik speel een ouder wordende rockster met een geweldig groot ego’, grapt Bono wanneer hij voor de promotie van *Stories of Surrender* te gast is in de talkshow van Jimmy Kimmel. ‘En het spreekt vanzelf dat ik me geweldig in die rol heb moeten inleven.’

Tijdens de lockdowns hebben Bono en The Edge – af en toe bijgestaan door de andere bandleden – de classics opnieuw opgenomen in nieuwe, spartaanse arrangementen. De neerslag van die sessies wordt uitgebracht als *Songs of Surrender*, maar blijkt noch commercieel, noch artistiek een groot succes. Het boek én Bono’s soloshow, waarin de manier waarop hij zich laat zien zelfs door de trouwste fans als ongebruikelijk openhartig wordt ervaren, zijn dat wel.

Bono vertelt over het opmerkelijke leven dat hij achter de rug heeft, en hoe de mensen met wie hij relaties is aangegaan zijn bestaan mee vorm hebben gegeven. ‘Ik wantrouw verticale relaties. Daarom ben ik getrouwd. Daarom

zit ik in een band. Ik wil geen baas hebben en geen baas zijn.’ Hij staat stil bij hoe zijn vrienden, zijn familie én zijn geloof hem voortdurend blijven uitdagen, zoomt in op de weg die hij heeft afgelegd van zoon tot vader, van echtgenoot tot superster, en van rockster tot activist met een missie. Bono, de man die het grote publiek kent als een roeper op de barricaden, keert de camera voor één keer naar binnen. Het effect is enorm: alle woede, alle weerzin die hij decennialang met zich heeft meegedragen, gutst eruit. Na het multimediaoffensief – het boek, de voorstelling, de film en de plaat – is Bono een andere man. Het ei is gelegd. De last afgegooid. Het verleden verwerkt. Dit is het verhaal van een overlever, van een tiener zonder moeder die in een huis woonde waar drie mannen – er was ook nog zijn zeven jaar oudere broer Norman – nauwelijks met elkaar communiceerden. Zo voelde Bono zich: er was geen moeder, geen vader, geen broer en geen geld. Hij hunkerde naar aandacht, en toen hij die niet kreeg binnen zijn eigen gezin, zocht hij die ergens anders. Eerst bij de burens in Cedarwood Road. Daarna in Dublin. En ten slotte in de rest van de wereld. Het maakte de gesprekken tussen vader en zoon misschien niet hartelijker of langer. Maar U2 werd zo groot, zo alomtegenwoordig, dat ook de zwijgzame Bob Hewson zijn zoon onmogelijk kon negeren. Vijfenzeventig miljoen platen verkocht. Tweëntwintig Grammy’s in de kast. Huizen in Los Angeles, New York, Dublin en het zuiden van Frankrijk. Was de vader trots op zijn zoon? Zeker. Maar heeft hij het hem ooit met zoveel woorden gezegd? Uiteraard niet. Zoals dat vaker gaat bij vader-zoonrelaties zat zijn koppigheid hem in de weg. In *The Irish Times* zei Bono het zo: ‘Mijn hele leven heb ik ernaar gestreefd om de bevestiging van mijn vader te krijgen. En dat is nooit gelukt.’ In hetzelfde interview praat de zanger ook open over een ander geheim dat hij lang met zich heeft meegedragen: Scott Rankin, een in Ierland vrij bekende bankier van wie Bono lang dacht dat het zijn neef was, is in werkelijkheid zijn halfbroer, het resultaat van een buitenechtelijke affaire van Bob met de zus van zijn vrouw en dus Bono’s tante. ‘We beschouwden elkaar al als broers voor we wisten dat we dat ook in werkelijkheid waren. Toen mijn andere broer Norman me in 2000 belde met de boodschap dat hij “belangrijk familienieuws” had, wist ik meteen wat er aan de hand was. Meer nog, ik denk dat ik altijd met mijn vader in de clinch lag omdat ik onbewust wist dat hij mijn moeder heel ongelukkig had gemaakt. Hij heeft het pas verteld toen bleek dat zijn kanker ongeneeslijk was. Mijn moeder leefde nog toen

het overspel gebeurde, maar ze heeft het nooit geweten. Er zijn geen families waar alles altijd rimpelloos verloopt. Ik herken me heel erg in dat boek van John Cleese, *Families and How to Survive Them*. Zijn verhaal had net zo goed het mijne kunnen zijn.’

Niet alleen het publiek in Cannes is enthousiast, ook de critici bejubelen de voorstelling én de in het New Yorkse Beacon Theatre opgenomen film. Dat een superster die de voorbije decennia haast uitsluitend in stadions optrad nu bewust de intimiteit van kleine theaters opzoekt, draagt daar zeker toe bij. Het is bovendien verfrissend om Bono bezig te zien zonder dat de fans op de eerste rijen hun mobiele telefoon in zijn gezicht duwen. Die worden namelijk verboden tijdens deze reeks optredens, waardoor de connectie tussen artiest en publiek optimaal is. ‘Bono duikt in zijn verleden om te bewijzen dat zijn *Unforgettable Fire* nog steeds brandt’, kopt *The Guardian* wanneer de show in het Londense Palladium neerstrijkt. En ja, het voelt aanvankelijk wat raar om Bono omringd door een harp, een cello en een keyboard op het podium te zien staan. Maar na een paar minuten heeft hij het publiek – met onder meer Noel Gallagher, Bob Geldof, Brian Eno en Paul McGuinness – al helemaal voor zich gewonnen. Het is een show die imponeert door zijn eenvoud. Geen grote citroen of vliegende Trabantjes op het podium. Geen klauw zo groot als een ruimtestation boven zijn hoofd. Wel een simpele houten tafel, vier stoelen en twee zeteltjes. Die staan er niet toevallig. De houten tafel symboliseert het operatiekwartier waar Bono in 2016 voor zijn leven vocht, maar het is ook het sterfbed van zijn vader én het podium vanwaar hij de wereld veroverd heeft. De stoelen staan voor de vier belangrijkste medereizigers in zijn leven. Ali, uiteraard, het meisje dat hij als tiener begon te daten en dat een halve eeuw later nog steeds zijn vrouw is. En de leden van U2, met wie hij straks evenveel jaar op de planken staat.

De promotiecampagne die Bono afwerkt voor de film is ongezien. Het lijkt wel alsof hij zichzelf gekloond heeft om overal tegelijk aanwezig te kunnen zijn. Misschien is er het besef dat een U2-project zichzelf in 2025 minder makkelijk verkoopt aan een groot publiek dan pakweg vijftientig jaar geleden? Hij windt er zelf alleszins geen doekjes om in een gesprek met de Britse radiomaker Zane Lowe. ‘Ik ben een verkoper. Ik moet geloven in wat

ik in de aanbieding heb. Ik verkoop songs, platen, concerten en ideeën. Bands die pas beginnen, balen meestal van de gedachte dat ze interviews moeten doen. Ik zag dat vanaf dag één al anders. Meer nog, ik wilde niets liever dan aandacht. Ik belde zélf kranten en tijdschriften op met de vraag om mijn verhaal te mogen doen. Of om te zeggen dat ik net een cassette van mijn band in hun postbakje had gelegd. Als ik geluk had, kreeg ik een journalist aan de lijn die beloofde ernaar te luisteren. Een halfuur later belde ik al terug om te horen wat ze ervan vonden. Als je overtuigd bent van wat je doet, kan niets of niemand je tegenhouden. Dan klim je op dat podium in Red Rocks, en duik je de massa in tijdens Live Aid om met een meisje te dansen. Ter verdediging, ik heb nooit gevraagd om naar *mij* te kijken. Het was altijd: kijk naar *ons*. Ik wilde dat U2 de aandacht zou trekken. Daarom zal ik heel blij zijn als de promotour voor *Stories of Surrender* er straks op zit. Ik ben de protagonist van dat verhaal intussen een beetje beu. Het is verdomd vermoeiend om voortdurend over jezelf te praten.'

Tegelijk hebben het succes, de roem en de financiële welstand de twijfel niet weggenomen. 'Toen ik Ali leerde kennen, geloofde ze meer in mij dan ikzelf. En dat is nog steeds zo. Als ik de helft van haar vertrouwen in mijn talent zou hebben, dan had ik wellicht al lang niet meer de behoefte om op een podium te staan. De avond voor de première van de theatervoorstelling was ik zo onzeker dat ik ernstig overwoog om alle shows te schrappen. Ik ben maar een kwart van een artiest zonder The Edge, Larry en Adam. En maar een halve persoon zonder Ali. De mensen die mij omringen, dát is mijn grootste kracht.'

Bono beseft, zo vertelde hij zelf, dat sympathie voor hem voelen niet voor de hand ligt. Sinds hij zich met *War* in 1983 steeds explicieter ging uitspreken over politiek geweld, heeft hij evenveel vrienden als vijanden gemaakt. 'Sunday Bloody Sunday' werd een van de belangrijkste songs in de carrière van U2, en het zou de blauwdruk vormen voor veel latere nummers. Maar net dat gaf de haters munitie om de band weg te zetten als een verzameling naïeve idealisten die maar half wisten waarover ze zongen. Bono kon, kortom, niet anders dan zich in de materie verdiepen om de critici van antwoord te dienen. Cool was het niet, en het schrijnende gebrek aan humor in de jaren tachtig heeft U2 zéker beschadigd in de ogen van het grote publiek. Dat de leden zich uitspraken tegen elke vorm van geweld en zelfs een oproep lanceerden om niet langer organisaties te financieren die

de burgeroorlog steunden, zette zoveel kwaad bloed dat de relatie tussen U2 en een deel van de Ierse bevolking tot op de dag van vandaag gespannen blijft. Bono heeft er naar eigen zeggen vrede mee. 'Als je geliefd bent én ze haten je, wil dat zeggen dat je als artiest je job doet. Het zorgt ervoor dat je met beide benen op de grond blijft.'

Dat engagement is er niet minder op geworden, ook al speelt hij sinds 2024 geen actieve rol meer in (RED) en de ONE Campaign, twee benefietorganisaties die hij mee heeft opgericht. Voor Bono was het een weloverwogen keuze om een stap terug te zetten en nieuwe, jonge mensen een plek op de voorgrond te gunnen. Dat hij namens beide organisaties met de herverkozen Amerikaanse president Trump zou moeten onderhandelen, heeft zijn beslissing wellicht sterk beïnvloed. Zijn visie op Trump is bekend. Wanneer Kimmel aan Bono vraagt waar hij staat in het conflict tussen Trump en Bruce Springsteen, die tijdens zijn Europese tournee elke avond in niet mis te verstane bewoordingen van leer trekt tegen de nieuwe Amerikaanse president, hoeft hij daar niet lang over na te denken. 'There is only one Boss in America.' Dat Trump zelf ook niet hoog oploopt met Bono en dat via een rommelige tweet laat weten op Truth Social, is dan al wereldkundig geworden.

Bono mag dan wel een stapje terug hebben gezet als lobbyist, geef hem een microfoon en hij spreekt zich uit.

Dat doet hij ook in Cannes, nadat hij gebaart dat het applaus na *Stories of Surrender* mag ophouden. Hij herinnert aan de oorsprong van het filmfestival van Cannes, dat in 1939 werd opgericht in een reactie op de overname van het filmfestival van Venetië door Mussolini en Hitler. 'Dit festival is destijds ontstaan om het fascisme te bestrijden.' En ja, nu de nieuwe politieke elite een autoritair regime installeert in de Verenigde Staten, Israël genocide pleegt in Gaza en Vladimir Poetin een illegale oorlog voert in Oekraïne, liggen die tijden opnieuw op de loer.

2.

**A boy tries hard to be a man
His mother takes him by his hand
If he stops to think he
starts to cry, oh why?**

– I Will Follow

Op een steenworp van Dublin Airport, in het noordelijk gelegen Ballymun, ligt Cedarwood Road. Een nette straat vol kleine, haast identieke arbeiderswoningen in rode baksteen, met verzorgde voortuintjes die de straat net dat tikkeltje meer kleur geven. In deze wijk nemen begin jaren vijftig Robert Hewson en zijn vrouw Iris Rankin hun intrek, in een huisje met een bescheiden voortuintje en drie slaapkamers. Zij is protestants, hij rooms-katholiek, geen voor de hand liggende verbintenis voor die tijd. Ierland had zich in 1949 immers uitgeroepen tot een republiek, en sindsdien leeft het land op de rand van een godsdienstige burgeroorlog. De katholieken zwaaien er de plak, en het protestantisme wordt beschouwd als het geloof van het vorige bewind. Het is, zeg maar, de religieuze overtuiging van de Britse indringers, en bijgevolg blijft de spanning tussen beide partijen te snijden.

Robert en Iris hebben heel hun jeugd bij elkaar om de hoek gewoond. Iris komt uit een muzikaal gezin, ze is de oudste. Haar moeder speelde piano en thuis werd er voortdurend gezongen. Hoewel Iris er wat mager en kwetsbaar uitzag, ontfermde ze zich al vroeg over de rest van het gezin en was ze als een tweede moeder voor haar jongere broers.

Het jonge stel legt de weerstand van buitenaf naast zich neer en ze trouwen. Breed hebben ze het niet, maar al bij al zijn ze gelukkig. Hij werkt in het plaatselijke postkantoor, zij houdt zich bezig met de opvoeding van Norman, hun eerste zoon.

Op 10 mei 1960, acht jaar na Norman, bevalt ze van een tweede zoon. Paul, die later wereldberoemd zal worden als Bono, blijkt een huilbaby die de hele buurt wakker houdt en niet tot bedaren te krijgen is. Hij stopt, zo gaat later het verhaal, pas met huilen op zijn eerste schooldag. Paul is een moeilijk kind, dat aandacht nodig heeft en graag dwarsligt. Samen met Derek Rowen, het zoontje van de burens, haalt hij kattenkwaad uit en ze leven zich uit in het veld dat achter hun huizen tot de volgende straat loopt. Dat is niet zonder gevaar, want er hangen ook jeugdbendes rond. En als die je te pakken krijgen, houd je er gegarandeerd een blauw oog of een bloedneus aan over.

Later worden de bomen gekapt om plaats te ruimen voor de Ballymun Flats, het eerste hoogbouwproject in Ierland. Daar komen ook de Seven Towers te staan die later het decor vormen voor het verhaal van 'Running To Stand Still' uit *The Joshua Tree*.

De wijk zou moeiteloos de biotoop voor een Ken Loach-film kunnen zijn. Dit is een plek waar de laagste sociale klasse samenhokt in afwachting van een beter leven dat, in de meeste gevallen, nooit zal komen. Mettertijd zit meer dan 60 procent van de mensen er zonder werk en is het enige wat ze met elkaar verbindt de zekerheid op een uitzichtloos bestaan. Wie er rondloopt, komt kinderen tegen die heroïne proberen te verkopen. De meesten zijn niet ouder dan acht of negen. Het blijft een schrijnende realiteit: wie niks te verliezen heeft, doet wat nodig is om te overleven. Deze buurt toont niet meteen het Ierland dat je in vakantiebrochures in vierkleurendruk toelacht. Wie erin slaagt uit dit milieu te ontsnappen, kan alles aan. Zelfs uit-verkochte stadions.

‘Cedarwood was op zich een nette straat’, stelt Derek Rowen. ‘Alleen woonden aan beide uiteinden ruige straatbendes die elkaar het licht in de ogen niet gunden. Ze gingen je te lijf met ijzeren staven en stukgeslagen flessen. West-Fingass aan de ene kant en Ballymun aan de andere. Als je niet op je gezicht wilde krijgen, kwam het erop aan het onderscheid tussen die twee te kunnen maken. Dus wanneer je een bende uit Fingass tegenkwam, kon je dat maar beter weten, zodat je kon zeggen dat je ook van die buurt was. Anders zwaaide er wat. Het centrum van Dublin was nog erger, daar kon je zonder reden een tik op je smoel krijgen terwijl je gewoon op de bus stond te wachten.’

Je kunt bijgevolg het best uitkijken wanneer je als kind de deur uitgaat, maar al bij al lijkt het erop dat Norman en Paul een zorgeloze jeugd te wachten staat. In de week wordt er gewerkt en naar school gegaan, in het weekend trekt het hele gezin vaak naar de caravan van Iris’ ouders. Die staat in Rush, aan de andere kant van Dublin, waar ze in de zomermaanden ook op vakantie gaan. Na een ruzie met de eigenaar van het kampeerterrein brengen de Hewsons hun vrije tijd door in Skerries, een ander kuststadje een paar kilometer verderop.

Iris en Robert spreken af dat ze hun zonen protestants zullen opvoeden. Elke zondag zet Robert vrouw en kinderen af bij de Church Of Ireland. Daarna rijdt hij verder naar de mis in zijn eigen kerk. Dat maakt de Hewsons erg progressief voor hun tijd. Ze doen niet aan hokjesdenken, maar pikken overal wat van mee. Het is een levenshouding die de jonge Paul later goed van pas zal komen wanneer hij als advocaat van de verpauperde Afrikaanse

bevolking met wereldleiders aan tafel schuift. Daar staan hun politieke standpunten immers vaak lijnrecht tegenover de zijne.

In de vroege jaren zeventig valt er altijd muziek te horen in het huis van de Hewsons. Robert is een enorme operaliefhebber en draait zijn platen vaak snoeihard terwijl hij voor de luidsprekers staat te dirigeren met de breinaalden van Iris. Hij heeft een goeie tenorstem en gaat helemaal op in de muziek. Norman luistert in zijn kamer naar Jimi Hendrix, The Who, The Beatles en John Lennon, die stuk voor stuk grote indruk maken op de jonge Paul. Een van de groepen waar hij helemaal gek van is, heet Hunky Dory. Tenminste, dat denkt hij. Pas jaren later daagt het hem dat *Hunky Dory* de naam van het album is, en de muzikant in kwestie eigenlijk David Bowie is.

Norman heeft een gitaar en een songboek van The Beatles. Paul oefent wat akkoorden en zijn grootmoeder leert hem een paar noten op haar piano. De droom om zelf zanger te worden is nog veraf, maar hij stelt wel vast dat muziek maken hem tot rust brengt. Het is een strohalm waar de nerveuze tiener zich aan vast kan houden, dus wanneer de piano door plaatsgebrek verkocht moet worden, zeurt hij zijn ouders de oren van het hoofd om het instrument zelf in huis te nemen. Maar hoe warm en begripvol zijn moeder ook is, muziek maken vindt ze een zinloos tijdverdrijf. Dus het ding komt er niet in. Ook Robert ziet een piano in huis niet zitten. Later vertelt Bono dat hij die beslissing nooit begrepen heeft. ‘Het was bijna alsof mijn vader zei: niet dromen. Want dromen betekent teleurgesteld worden. Volgens mij kwam dat doordat hij zijn eigen dromen had opgegeven. Door op te groeien tijdens de depressie van de jaren vijftig had hij geleerd niet te veel van het leven te verwachten. Dat zei hij me vlak voor zijn dood. Hij had het meeste spijt van het feit dat hij nooit muzikant was geworden. Je zou denken dat hij er dan op z’n minst voor gezorgd zou hebben dat zijn kinderen wél die kans zouden krijgen. Maar nee, “verkoop die piano”. Dat zit me nu nog dwars. Het kost me de grootste moeite om op piano te componeren.’

Er is evenwel een omwenteling op komst die Pauls leven drastischer zal beïnvloeden dan een muziekinstrument krijgen of niet. Dat jaar zijn de ouders van Iris vijftig jaar getrouwd, wat wordt gevierd met een groots opgezet feest. Het is september 1974 en het lijkt het soort avond te worden

waar Ieren buitengewoon bedreven in zijn: veel drank, veel muziek en exuberante uitspattingen op de dansvloer. Maar wat een feest van de familie Rankin had moeten zijn, eindigt in een drama. Alec, de vader van Iris, krijgt die nacht een hartaanval en sterft.

Nauwelijks bekomen van de shock neemt Iris de taak op zich om de uitvaart te regelen. De jonge Paul en Norman zien hun moeder pas terug op de begrafenis, waar ze voor hun ogen in elkaar zakt. Iris heeft een hersenbloeding gehad. Het gezin krijgt nog enkele dagen de tijd om afscheid van haar te nemen. Daarna wordt de beademingsmachine uitgeschakeld.

De veertienjarige Paul verliest in één week tijd zowel zijn grootvader als zijn moeder. Het zijn zeven dagen die een bepalende impact zullen hebben op de rest van zijn leven.

De dood van zijn moeder laat een leegte na en wordt een thema dat zelfs decennia later nog regelmatig terugkeert in de songs van U2. Daarmee sluit Bono onbewust aan bij een lange rij songschrijvers die de vroege dood van een moederfiguur verwerken door zichzelf te pushen in hun professionele leven. Elvis Presley, John Lennon, Paul McCartney, Bob Geldof ook. En James Hetfield van Metallica.

Bij Bono is het een thema dat hij niet kan laten rusten. ‘Ik denk wel eens dat ik mijn succes aan haar dood te danken heb. Het is alleszins een gebeurtenis die lang een zwarte schaduw over mijn doen en laten heeft geworpen. Ik was net op een leeftijd dat ik interesse voor meisjes begon te krijgen. En net op dat moment liet de vrouw die me op de wereld heeft gezet me in de steek. Zo voelde dat toen. En ik dacht uiteraard dat het mijn schuld was, want als kind betrek je alles op jezelf.’

‘I Will Follow’ gaat over de onvoorwaardelijke liefde tussen moeder en kind, ‘Lemon’ beschrijft een videofilmje dat Bono jaren later terugvindt met beelden van zijn ouders, en ook nummers als ‘Mofo’ en ‘Miami’ zijn gebaseerd op zijn band met haar. Het recentste en meest expliciete voorbeeld is uiteraard ‘Iris (Hold Me Close)’ uit het in 2014 verschenen *Songs Of Innocence*. In een gesprek met het Ierse magazine *Hot Press* gaat hij daar dieper op in. ‘In hiphop gaat het vaak over een afwezige vader die weigert zijn kind te erkennen. De kroost wordt vervolgens door een alleenstaande moeder opgevoed. Maar in de rock-’n-roll is het gemis van een moeder het grootste trauma.’ Zelf beschrijft hij dat pakkend in het gitzwarte ‘Tomorrow’.

Daarin blikt Bono zeven jaar na de feiten terug op hoe hij als tiener de dag van haar begrafenis heeft ervaren:

*Outside, somebody's outside
Somebody's knocking at the door
There's a black car parked at the side of the road
Don't go to the door
Don't go to the door
I'm going out
I'm going outside mother
Won't you be back tomorrow
Will you be back tomorrow?
Can I sleep tonight?*

‘Ik heb mezelf heel lang wijsgemaakt dat ‘Tomorrow’ over de Ierse burgeroorlog ging’, vertelt Bono in 1983 aan Oor. ‘Pas onlangs ben ik erachter gekomen dat het eigenlijk mijn manier was om het verlies van mijn moeder te verwerken. *Who broke the window, who broke down the door*. Dat waren dingen die ik zelf gedaan had. In dat nummer zuiverde ik mezelf van iets dat echt heel diep zat. Het kwam eruit onder het mom van iets anders. Dat is het beangstigende aspect van songs schrijven: dat je dingen ontdekt over jezelf, dat je erachter komt waar je werkelijk gewond bent.’

Zonder vrouw in huis zijn de drie mannen op zichzelf aangewezen. Geen van de drie weten ze hoe ze met het enorme verlies moeten omgaan. Het huis aan Cedarwood 10 wordt al gauw het decor van een slagveld waar twee zonen en een vader geen blijf weten met hun verdriet. De spanning is te snijden en bij gebrek aan een alternatief reageren ze zich op elkaar af. De dagen dat er geen nieuw conflict smeult, zijn zeldzaam. Er ontstaat altijd wel weer een bron van ergernis en een meningsverschil hoeft niet groot te zijn om het met geweld te beslechten. ‘I Threw A Brick Through A Window’, dat op *October* staat, is geïnspireerd op een ruzie waarbij Bono een bijl naar het hoofd van zijn broer slingert en hem op een haar na mist. Hij praat erover tijdens een interview met het Ierse muziekmagazine *Hot Press*. ‘Het gaat over mannen die samenleven op een veel te kleine plek, het zinloze geweld dat daardoor ontstaat en het schuldgevoel dat daarna blijft